

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška cesta 5.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 225 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 161.

V Mariboru, sobota 13. novembra 1926.

Leto I.

„Svoboda“.

Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda« je imela dne 7. t. m. sejo širšega odbora, katere so se udeležili tudi zaupniki: Zadružne zveze, ljubljanskih delavskih pevskih društev, kluba marksistov akademikov in športnih klubov ter delegati podružnic. Zbor je razpravljal o položaju in reorganizaciji zveze, da se pretrese in pripravi probleme za občni zbor zvez, ki se ima vršiti 19. decembra t. l. v Ljubljani. Na zborovanju se je razpravljalo o predmetih, kateri zanimajo vse proletarske organizacije in delavsko politično javnost.

Po vojni je problem kulturne vzgoje proletariata stopil na prvo mesto. Kakor je delavsko gibanje po prirodnem razvoju pričelo z najnujnejšimi življenjskimi vprašanji ter dobilo izraza v gospodarskih in strokovnih, naposled političnih organizacijah, tako so z razrastom teh organizacij stopile na plan kulturne organizacije. Dokler je bilo delavsko gibanje še nerazvito, bila je najnujnejša potreba strokov. organizacija, ki je šla na uređitev mezd, zavarovanje in boj za življenske potrebe. Ta je imela za seboj klic po politični in internacionalni organizaciji in ko se je po tej poti zavedel proletarijat svoje moči, nastopili so kulturni problemi za delavstvo skoro na prvo mesto.

Ako je političnemu boju cilj pridobitev državne oblasti proletariatu, je cilj kulturnega stremljenja pridobiti proletariatu uživanje vseh kulturnih dobrin vsled te oblasti. Vsa po vojni dobi nastopivša meščanska reakcija, politična in duhovna, ne more zatisniti prepričanja mislečih ljudi, da je XX. stoletje doba nastopajočega socializma. Kdor se zgodovine, politike, sociologije ni naučil mehnično na pamet, mora videti pohod socializma in proletarskih mas do oblasti, za njega torej nastane problem: Kako novo duhovno življenje oživi proletarijat. Z rusko revolucijo, po kateri je proletarijat postal nositelj državne oblasti, pokazalo se je z vso evidenco, da je kulturen, prosvitljen proletarijat sposoben vzdržati socialno državo in svobodno družbo. Pri tem problemu ne gre le za spoznanje, ampak najaktualnejše je vprašanje praktičnega izvajanja, vzgoja uma in telesa vsopredno. Tako stopajo pri praktičnem izvajanju kulturnega programa na prvo mesto telovadba, šport, glasba, dramatika, knjižnica, čitalnica, predavanja in diskusije.

Nujnost teh problemov velja po vojni za vse politične stranke. Skoraj z mrzlično silo posegajo liberalne,

klerikalne stranke po vzgojnih sredstvih delavstva izven šole: zavedajo se prvič, da delavstvo po zgodovinskem razvoju nastopa svojo ulogo, drugič, da bodo meščanske stranke deležne oblasti le toliko in če spravijo delavstvo v duhovno odvisnost od sebe, tretjič, če delavstvo ne pridobi samostalnega svetovnega naziranja, svojega lastnega etičnega in estetičnega udejstvovanja.

Nikjer se pa stremljenje po novem uveljavljanju zdrave sile ne javlja tako prirodno in vsled tega tako neodoljivo, nego pri mladini. Radi tega boj za pridobitev mladine in ta boj se vrši predvsem v telovadnih in športnih toriščih, na odru in koru. Klerikalci građe stadione, kjer kažejo mladenci svojo telesno moč in lepoto, liberalci nabirajo med proletarsko mladino krepke borce in tekmece, da ž njimi množe lastne športne vrste.

Proletarska mladina sama se hoče in mora udejevovati, dati ji moramo priliko uveljavljanja zdravlja, moči in tekme. Ako hočejo delavske organizacije vezati mladino nase, morajo jim dati in vzdrževati tudi z največjimi žrtvami telovadne prosvetne naprave. Ako delavski politiki nečajo, da mladina ne postane docela brezbržna in hočejo, da ostane bojevita, morajo jim odpreti telodavnice, športna igrišča, odre in čitalnice na gostem in širokem. Ako tega ne stori, čakajo delavsko mladino z odprtimi rokami orli in sokoli in orjunaki, za njimi bogata zaslomba cerkvenih in industrijskih fondov. Ako je boj delavstva s kapitalisti povsod na vseh poljih težek, je morda še težji na prosvetnem polju. Sole in gledališča, cerkve in dvorane so v posesti meščanskih in kmečkih strank. V boju proti proletariatu imajo skupne interese.

Ustanovitelji »Svobode« so se zavedali te življenske potrebe proletarskih kulturnih organizacij. »Svoboda« se je s početka krepko razvijala, trpi pa danes pod gnetom gospodarske krize in politične reakcije. Vse proletarske organizacije treba torej da čuvajo nad njo, kakor nad lastnim obstojem.

Kakor pa je pogoj moči strokovne in gospodarske organizacije solidarnost in enotnost — tako je pogoj krepkega obstanka telovadne in kulturne zveze »Svoboda« solidarnost in enotnost vseh delavskih kulturnih društev in naprav.

O tem prihodnjic.

Dr. H. Tuma.

Klerikalci in njih zbor zaupnikov.

Jutri sklicujejo slovenski klerikalci svoj zaupniški zbor v Celje. Izbrali so si Celje z očitnim namenom, da se ognejo Ljubljani in da tudi na štajerskem nekoliko bolj podžgo svoje pristaše za agitacijo, kjer, kakor se jim zdi, nastopa med pristaši mlačnost in nestanovitnost.

Za nas ni danes nobenega dvoma več, da je slovenski klerikalizem dospel do vrhunca svoje politične slave in moči. Gesla, ki jih je rabil klerikalizem zadnja leta so obledela. Kot opozicijska stranka so kričali klerikalci, žigosali so razne krivice, izrabljali na sijajen način dogodke v političnem in javnem življenju. Zaradi

te ugodne pozicije za propagandistično demagogijo, so v Sloveniji po zaslugah drugih meščanskih strank dosegli moralni uspeh, ki se zrcali v navidezni simpatijah med narodom do tako radikalne stranke, kakor je klerikalna. Kljub vsej moralni moči v javnosti, pa klerikalna politična stranka ni vsadila v narodu nikakršnih globokih korenin, globokega prepričanja, da je ljudska stranka.

To pa je povsem naraven pojav. Klerikalna politična stranka je meščanska stranka, konservativna v bistvu do kosti, in če je revolucionirala z besedami, tega početja ni niti noben klerikalec resno jemal. Mnogo aktu-

alnih vprašanj je slovenski klerikalizem načel, toda v celi zgodovini zadnjih deset let ni mogel organizirati niti kake večje politične demonstracije. Simpatije pridobljene s kričanjem so pač le zunanji pojav, ne pa politična ali srčna potreba. Pozitivne politike, dejanskega ofenzivnega boja, klerikalizem ne vodi, razen, če gre direktno zanj.

Celjski zbor klerikalnih zaupnikov bo nedvomno sodil tudi o vprašanjih, ki so tvorili jedro klerikalne politike. Zbor je pa zaupen. Imajo na dnevnem redu tudi volitev predsednika. Vsekakor ugaša luč tudi — slovenskemu klerikalizmu, kar znači nje boj za vstop v vlado. Sicer pa, vederemo,

Mussolini in atentati.

Sedaj, ko vlada v civilizirani Italiji, deželi slavnih rimskih potomcev in tisočletne kulture, posebno hudo režim pobesnelih krvoločnih fašistov, ki so po bolonjskem atentatu linčali najbrže nedolžnega šestnajstletnega dečka, je vredno omentiti, kako je nekoč sodil o atentatih njihov slavn poglavar Mussolini.

Morilci sodruga Matteottija so izdali namreč sedaj razne srednjeveške naredbe, med drugimi tudi zakon, ki določa smrtno kazen za one, ki bi stregli šefu vlade po življenju, ker se jim najbrže celo jekleni oklep, katerega še danes nosi Mussolini, ne zdi dosti zanesljiv. Znači tedaj, da je strah pred novimi atentati prav velik. In kako tudi ne! Atentati so nujna posledica posebnih razmer, osveta posameznika, ki skuša z nasilnim činom odpraviti zlo, ki tlači in ubija podvrženo ljudsko maso. Posameznik nastopa v tem slučaju v imenu vseh žaljenih, gaženih, mučenih in zatiranih in skuša s svojim činom streti nasilje se opirajoči režim.

Mi socialisti odklanjamo atentatorske metode, in to tako kot politično kakor tudi kot taktično sredstvo, ker smo prepričani, da z odstranitvijo enega ali več samosilnikov se nikakor še ne more spremeniti našnjo gnilo kapitalistično družbo. Kakor so zatorej na eni strani atentati česče nepotrebni in nesmiselni, ravno tako je tudi brezuspešno, da se proti atentatorjem divja; še več, naravnost tragikomično je misliti, da se dado atentati preprečiti s smrtno kaznijo, ker se z gotovostjo lahko trdi, da ve atentator že pred izvršitvijo svoje namere, da ga čaka tako ali tako za to dejanje smrt, ali v najboljšem slučaju, dosmrtna ječa. Gotovo je tudi, da je vsak resen atentator revolucionar, ki mu je hitra smrt ljubša kakor počasno umiranje v ječi, kjer mu bo polagoma slabel njegov duh in umiralo telo. Iz tega stališča je ponovna uvedba smrtne kazni za atentatorje v italijanskih razmerah skozinsko iluzorična. Saj so tudi italijanski atentatorji znali vedno izvršiti svoje dejanje, tudi če so vedeli, da jih čaka zato sigurna smrt.

Mussolini, ki je odgovoren za vsa nasilja in preganjanja vseh nefašistov, ki je dopustil, da so njegovi krvi želj-

ni rabljali izvrševali najhujši teror nad socialisti vseh struj, pozaprl in pomorili na tisoče in tisoče najboljših borcev za proletarsko svobodo, ta človek pač nima nikake moralne pravice, pritoževati se nad atentati, saj je on vedno in povsod sejal seme nasilja.

Kako je pa tudi on sam pomagal vzgajati zarotnike in atentatorje, nam kaže najboljšo njegov naslednji, lastnoročno pisani članek, katerega je priobčil v svoječasno pod njegovim uredništvom izhajajočem listu »Lotta di classe« (Razredni boj) dne 9. julija 1910. leta. Takrat današnji »Duce« še ni bil fašist, temveč opozicijski socialist in sindikalist, takrat je on zagovarjal atentate, katere so odklanjali celo najbolj levo orientirani socialisti in revolucionarji. Objavljen je takrat ta-le članek:

»Občutljivost.

Kar sem jaz pisal sodrugu Voltre in priobčil v časopisu glede atentata v Buenos Airesu, je nekako slabo vplivalo na nekatere sodruge, jih neprijetno dirnilo njihovo občutljivost. Neizplačalo bi se o tej stvari ponovno razpravljati, ako bi nam to ne nudilo priliko za nekaj potrebnih pripomb splošnega značaja.

Priznam brez ugovaranja, da niso bombe v normalnih časih sredstvo za socialistične akcije. Če pa monarhistična ali republikanska država socialiste zatira ali celo vrže iz kroga človeštva, potem se nasilje, ki reagira na nasilje, ne sme proklinjati, pa če bi tudi zahtevalo nekaj nedolžnih žrtev. Opazil sem, da se mnogi sodrugi preveč vznemirjajo, če zadene buržuazijo kaka nezgoda, ostajajo pa zelo ravnodušni napram nesrečam proletariata.

Res je, da smo se na pokol proletariata že močno navadili; poprej smo vsaj protestirali, a danes že celo na to pozabljamo.

Zdi se nam že čisto naravno, da služi umazana koža proletarca oficirjem in njih kompanjonom, kadar komandirajo ogenj na množico, zgolj za — tarčol!

Kadar pa vendar gre za kakega debelega buržuja, katerega naj bi vrag hitro vzel, ali pa za parfimirano kožo aristokratskih dam, takrat se

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

pri mnogih sodrugih naenkrat odpro sobnice. Oni sočustvujejo z žaloigrama buržuazije, med tem ko buržuazija ni čutila in ne bo nikoli čutila usmiljenja za proletarske tragedije.

Kapital se mnogo več zanima za razne posamezne dele kakega stroja, kakor pa za ude delavca.

Kapitalistični špekulant se igra z nesrečo človeških družin, ne da bi se brigal za žrtve, katere so mu darovale vse.

Zakon nima nikdar usmiljenja z v bedo pahnenem nesrečnejšem, dopušča celo, da mu burič zarubi zadnje cunje. Thiers ni imel l. 1871 prav nobenega usmiljenja s pariškimi komedijami. Bava-Beccaris je izpraznil s strojnimi milanske ceste. Španski kralj Alfons se ni prav nič usmilil Ferrerja.

Nasprotno pa so bili nekateri socialni demokrati zaradi žrtve v gledališču Colon v Buenos Aires zelo ganjeni... Oh! Nikar se ne bojte!

Delavstvo argentinskih prerij prav gotovo ni bilo navzoče pri tej slavnostni predstavi.

Smrt ni proletarec!

To enostransko sočutje pri mnogih soc.-demokratih so še živeči ostanki vzgoje farških katehetov, s katero so obdržali vpliv na njih duše. To so znaki farške dobe, koja nam je vtisnila bolešno sočutje histeričnih žensk napram vladajočim.

Nasprotno pa je socializem surova, robata tvarina sestojeca iz protislovja in nasilnih dejanj.

Socializem je boj! In gorje onim, ki imajo v tem boju usmiljenje! Ker oni bodo premagani!

Benito Mussolini.

Vse kar najdemo v tem Mussolinijevem članku, se danes dogaja v Italiji, pod diktaturo moža, kateri si je morda nevede pred 16. leti pisal lastno obsodbo; ako se bo izvršila, se ne sme proklinjati, — saj tako je pisal on sam!

Niso bili nam Vsi sveti mili, v snežec beli so se ogrnili, dolga zima se obeta zdaj: Hvala, da imamo »BUDDHA« čaj!

Kriza nemške vlade.

Nemške meščanske stranke so začele resno nagajati Stresemannovi vladi. Enkrat glasujejo s socialistično opozicijo proti vladi, drugič glasujejo v enem parlamentarnem odseku za vlado, v drugem pa proti, tako da vlada v celem parlamentarnem delu popolna zmešnjava in nihče ne ve, kaj nekatere rabiatne nemške meščanske reakcionarne in nacionalistične stranke s to neokusno igro pravzaprav hočejo. Vlada je prišla vsled tega v negotov položaj in ni izključena možnost prav resne vladne krize, ki bi bila v tem trenutku, zlasti z ozirom na zunanje-politični položaj silno neprijetna.

Nove zmaže kantonske rdeče armade.

Po poročilih iz Pekinga je sklenil šangajski guverner, general Sun-tschuaufang, umakniti se iz pokrajine Kiausi, Fukien in Rganwei, ki jih resno ogrožajo nevzdržno prodirajoče kantonske rdeče čete. S tem je rdeča armada dospela skoro tik do Šangaja.

Mežiški občinski in šolski svet razpuščen.

Politična oblast je razpustila mežiški občinski in šolski svet, bojda radi nepravilnega poslovanja in razsipnosti, v resnici pa zato, ker je občinski svet preventiviral v svojem proračunu tudi zgradbo električne centrale, ki bi jo angleški rudnik rad dobil v svoje roke. Sicer se v meščanskem časopisju, zlasti pa v »Jutru« skuša zagovarjati razpust z razsipnostjo in malverzacijami, vendar se nam zdi, da se piše toliko o tem zato, da ne bi javnost mogla dognati, komu na ljubo se je pravzaprav ta razpust izvršil, kajti znano je, da angleška rudniška družba ni bila ravno navdušena za sedanje mežiško ob-

činsko upravo in da se počuti sedaj, po razpustu, bolje kot prej. Zlasti močno je vznemirjala družbo zgradba proračunane nove električne centrale, katero je želela dobiti družba v svojo posest. Občinski predpisi so pritiskali na največje kapitalistično podjetje v kraju, da je občina mogla izvajati svoj socialno politični, prosvetni in melioracijski program. Ze sama zgradba šolskega poslopja ni bila marsikomu všeč, pa se ni tedaj čuditi, če se je nabralo malo tega, malo onega, in če je končno vse skupaj rodilo — razpust občinskega in šolskega sveta.

Sedaj pišejo listi o razsipnosti in malverzacijah, ker je pri nas že navada, da se vse take ukrepe upravičuje s takimi razlogi — in pa tudi zato, da bo ustrezno onim, ki tiče razpust za tem razpustom. Če je resnično to, kar očita »Jutro« gospodu Möderndorferju, da je dobival nagrade, odnosno izplačila v tej ali oni obliki, bo pokazala revizija in preiskava in ne samo to, tudi vse ostale nered, o katerih se namiguje, bo dognala šele preiskava — zaenkrat se pa o tem še nič ne ve, in kar čudno se nam zdi, da se govori o razsipnosti in drugih takih grehih še prej, predno se je izvršila natančna revizija, predno so tu dokazi. V takih stvareh smo tudi mi odločno za načelo javnosti, toda prej treba dokazov, da se ni prav gospodarilo z občinskim denarjem.

Dokler se utemeljuje ta razpust tako, kakor smo čitali v raznih listih zadnje dni, ne moremo verjeti, da se je razpust vršil z ozirom na ogrožene interese občinarjev, vse bolj verjetno se nam zdi, da se je vršil z ozirom na druge momente in interese.

Za reorganizacijo okrožnega urada.

O razmerah pri Okrožnem uradu v Sloveniji in o nezadovoljnosti, ki vlada med delavstvom vsled teh razmer, smo že pisali. V sredo so

pa zborovali mariborski zaupniki in tam se je temeljito razpravljalo o tem vprašanju. Po izčrpnih in stvarni debati je bila nato soglasno sprejeta sledeča resolucija:

»Zbor zaupnikov zahteva z vso odločnostjo spremembo upravnega sistema in pa delitev Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani z upostavitvijo samostojnega okrožnega urada za mariborsko oblast.

Ker je potrebno, da zavod kot socialna institucija nudi svojim članom kar najhitrejšo in najcenejšo pomoč, dosedanja centralizacija pa se je pokazala v tem oziru popolnoma neprimerna, nepraktična in lokalnim potrebam neodgovarjajoča, nasprotno pa draga, smatrajo zaupniki svojo zahtevo po široki samoupravi socialnih ustanov iz socialnih in upravnih ozirov za upravičeno.

Istotako je treba dati poslovalnicam v statutu določen samoupravni delokrog.

Končno zahteva zaupniški zbor takojšen razpis volitev v OUZD, do volitev pa naj se sestavi upravni in nadzorni odbor po ključu oddanih glasov pri volitvah v Delavsko zbornico.

Kultura.

»Hlapec Jernej in njegova pravica« je izšel, kakor smo že pisali, v mojstrskem nemškem prevodu dr. Jože Glonarja. Založil ga je bratski graški »Arbeiterwille« v veliki nakladi 100.000 izvodov! O stvari bomo še pisali.

Ljubljanska drama:

Sobota, 13.: »Doktor Knock ali Triumf medicine«. B.
Nedelja, 14.: »Slaba vest«. Izv.

Ljubljanska opera:

Sobota, 13.: Simfonični koncert opernega orkestra v uniojski dvorani.
Nedelja, 14.: »Terezina«. Izv.

Mariborsko gledališče:

Sobota, 13.: »Bajka o volku«. B.
Nedelja, 14.: ob 15.: »Danes bomo tiči«. Ob 20.: »Veseli kmetiči«.

„UNDERWOOD“

pisalni stroj ima svetovni sloves, nad 2,000.000 strojev v prometu, nedosegljiv v trpežnosti ter najcenejši.
Zastopnik: LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6/I. Telefon 980

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

Chicago je bilo najzrelejšo od vseh mest. Chicago, ki je bilo že iz starih časov sem mesto krvi in naj zopet na novo zasluži to ime. Tam je vladal močan revolucionarni duh. Tam je bilo razbitih mnogo srditih stavk v dneh kapitalizma, česar delavec ni mogel pozabiti. Celo delavske kaste tega mesta so bile za revolucijo. Preveč glav je bilo v prejšnjih stavkah razbitih. Vkljub njihovim zboljšanim življenjskim razmeram ni umrlo sovraštvo delavcev zoper njih gospodo. Ta duh se je polastil plačancev, katerih trije polki so bili pripravljeni, da prestopijo k nam.

Chicago je bilo vedno centrala naskokov med Delom in Kapitalom, mesto pouličnih bojev in nasilnih smrti, mesto razrednozavednih kapitalistov in razrednozavednih delavskih organizacij, kjer so v prejšnjih časih celo učitelji tvorili delavske zveze ter jih priključevali ameriški delavski zvezi pomagačev in zidarjev. V Chicagu je bil torej centrum naskokov prenevljene prve revolucije.

»Železna peta« je nemire pospešila. Bilo je spretno uprizorjeno. Z vsem delavstvom, v številni delavske kaste, se je jelo postopati sramotno. Obljube in dopustitve so bile prelomljene in velike kazni so se narekovale celo za najmanjše prestopke. Ljudstvo brezdnja je bilo iz svoje apatije izbičano. »Železna peta« je bila v resnici na delu, da prisili zver brezdnja k rjoenju. In

z roko v roki s tem je bila »Železna peta« nalašč v vseh varnostnih naredbah v Chicagu nerazumljivo malomarna. Med plačanci, ki so ostali, je bila disciplina zrahljana, med tem ko je bilo mnogo polkov izvedenih ter odposlanih na različne kraje v deželi.

Izvedba tega programa se je zgodila v nekaj tednih. Mi smo slišali o revoluciji negotove reči o stanju stvari, ali zvedeli nismo nič točnega, kar bi bilo dovolj, da bi razumeli ves položaj. Mi smo zato vse smatrali za prostovoljni izraz revolucionarnega življenja, ki ga moramo od naše strani skrbno pripraviti. Nismo niti sanjali, da je bila skrbno pripravljena — in tako tajno od notranjih krogov »Železne pete« — da nismo niti slutili. Protikomplot je bilo spretno delo in spretno izvedeno.

Bila sem v New Yorku, ko sem dobila poziv, oditi v Chicago. Mož, ki mi je poziv predal, je bil oligarh. Sklepala sem to iz njegovega govora, ker njegovega imena nisem vedela. Njegovi predpisi so bili preveč jasni, da bi se motila. Čitala sem med vrstami, da je bila naša zarota odkrita in da je postavljena protimina. Eksplozija je bila gotova, samo zažgati treba smodnik. In nešteti agenti »Železne pete«, vstevši mene, ki so ali stanovali tam ali so se tja poslali, naj bi podpirali zažig smodnika. Sama sem se čestitala, da sem se znala držati pred zvinitimi očmi oligarha. Ali moje srce je strašno utripalo. Najraje bi mu planila kričeč in golih rok za vrat, predno bi končal svoja hladnokrvna navodila.

Ko sem bila sama, sem preračunala čas. Vsak trenutek sem morala porabiti, da se stanem pred odhodom vlaka z enim našim vodi-

teljem. Hitela sem v Emergency bolnišnico. Imela sem srečo in sem bila takoj sprejeta od sodruga Galvina, šefzdravnika notranje postaje. Začela sem mu vsa zasopljena pripovedovati, a me zadržal.

»Znano mi je že,« je rekel hladnokrvno, ali njegove blodeče oči so se bliskale. »Znal sem že, zakaj ste prišli. Pred petnajstimi minutami sem zvedel in sem že oddal dalje. Tu se bo zgodilo vse, da se ohrani sodruga mirne. Chicago mora biti žrtvovan, ali to mora biti samo Chicago.«

»Ali ste poskusili sporočiti v Chicago?« sem vprašala.

Zmajal je z glavo.

»Ni zveze. Chicago je odrezan. Tam bo zagorel pekel.«

Obmolnil je za trenutek in videla sem, kako se njegove bele roke krčijo. Nato reče:

»Bogme! Hotel bi iti tja.«

»Mogoče je zadržati,« sem rekla, »ako se vlaku nič ne zgodi in pridem dovolj zgodaj. Ali če eden ali drugi sodrug, ki mu je znana resnica, dovolj rano pride tja.«

»Vi iz notranje službe ste bili tokrat v spanju napadeni,« je dejal.

Malodušno sem pokimala.

»Zelo skrivnostno se je delalo,« sem dejala. »Samo šefi notranje službe so do danes zvedeli. Mi stvari nismo dovolj pregledali in zato se nas je držalo v mraku. Če bi le bil Ernst tukaj! Mogoče je sedaj v Chicagu in vse je dobro!«

Dr. Galvin je stresel z glavo.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne novice.

Kaj se dogaja v Belgradu? »Novosti« javljajo, da je neki radikalni poslanec izjavil njenemu dopisniku, da vlado »ni treba več rušiti, ker se ruši sama!« S temi besedami je pravzaprav dotični poslanec ali kdorkoli povedal vse. Vlada se ruši sama. Le dodati bi se moralo še, da se vlada ne ruši po svoji volji, nego zato, ker so sile na delu, ki imajo več interes, da se parlamentarizem pokoplje, da se še ono malo ustavnih garancij, kar jih še imamo odpravi. Pašić, ki bi v tem slučaju hotel še vedno vladati s parlamentom in se vsaj v neki meri držati ustave, zakona in konstitucionalnih običajev ne marajo, vsi drugi so pa bolj figure v rokah teh in onih. V teh razmerah je pač lahko mogoče, da doživimo marsikatero težko presenečenje in da se zgodi to, kar morda v trenutku najmanj pričakujemo. Gotovo je pač to, da je vladna kriza dosegla svoj najvišji vrhunec, in da bo tej negotovosti kmalu konec. Ali bo zmagal Pašić ali bodo zmagali tisti, ki so proti njemu — bližnji dnevi bodo pač pokazali, ali mo še parlamentarna država. Naj pa bo rešitev krize taka ali taka, za delovno ljudstvo, za njegove gospodarske in socialne potrebe bo naša notranja in zunanja politika še dolgo krajno škodljiva.

Stanovanjska kriza preveč razgreva živce. Krajerna organizacija SSJ v Ljubljani je svoje mnenje o izvedbi uspešne stanovanjske akcije povedala in prav nobenega dvoma ni, da je nje stališče utemeljeno v socialističnem razrednem komunalnem programu. Zlasti pa nas je vznemirila vest, ki so jo objavili meščanski listi, da so pri velikem županu v Ljubljani naročili mestnemu komisarju vladnemu svetniku A. Mencingerju, da naj občina nikar ne zida stanovanjskih hiš. Država in javne korporacije doslej niso skoro nič storile za olajšanje stanovanjske bede in še sedaj nasprotujejo edino možni resni akciji v tem pogledu. Zidanje stanovanjskih hiš more biti resno le z velikopotezno akcijo, pri kateri je občina angažirana kot lastnica novih hiš, ker je le občina zmožna v interesu splošnosti nositi bremena. Nikakor pa ni v interesu splošnosti, če bi občina na račun splošnosti prinašala žrtve v prid posameznikom. Način obligacij se ne more naglo obnesti; te so seveda tudi delen pomoček, vendar pa že vnaprej vemo, da privatni kapital ne bo sezal po njih, javni pa tudi le malo, ker pač za tako akcijo ni »resnične volje«. Zakaj, ako se hiše zidajo tudi z obligacijskim denarjem, se sijajno ne bodo rentirale, in v taka podjetja kapitalisti ne nalagajo radi denarja. To ni njih dolžnost. Nasprotno pa je občina dolžna skrbeti za občane, v tem primeru za njih stanovanja. Občani potrebujejo stanovanja, ne pa novih hišnih posestnikov. Kdor pa ima kaj denarja, naj pa tudi zida ali potem te ali one stavbne zadrage ter si preskrbi potrebni kredit privatno ali potem te ali one korporacije. Vprašanje je za socialistično delavstvo načelne važnosti, zaradi tega ga ne sme kar tako vreči za plot.

13-milijardni proračun. Že zadnjič smo pisali, da se pri nas vrši štedenje na vseh koncih in krajih in da se ta štednja vrši v glavnem na račun siromašnih slojev in nižjih državnih uslužbencev, da pa vse te štednje prav nič ne upliva na znižanje letnega proračuna. In res: novi proračun ministra N. Perića predvideva spet za okoli 13 milijard vseh mogočih izdatkov. Vprašamo: Ker se v naši državi v koristne svrhe prav nič ne da — kam pojdejo te milijarde prihodnje leto? V socialno politične svrhe prav gotovo ne! Komu torej služi in koristi vsa »štednja« na račun ljudskih potreb in bornih plač državnih uslužbencev?

Dr. Korošec o vstopu klerikalcev v vlado. Vodja slov. klerikal. stranke je odgovoril zagrebškemu novinarju, ki ga je vprašal, kaj je z vstopom SLS v vlado: »Kdo naj danes misli o tem; saj vidite, kako je vse zamotano; počakajte, da se razbistri, potem bo eventuelno lahko misliti tudi na naš vstop v vlado.« Tudi iz teh Koroševih besed je razvidno, da se pri-

like v Belgradu razvijajo na prav nevaren način, in da ne gre več samo za vstop te ali one stranke v vlado, marveč vse prej za ohranitev še ono malega parlamentarizma, kar ga še imamo. Vredno je tudi zabeležiti, da se tudi SLS bolj približuje Pašiću kakor pa Uzunoviću. Isto je opaziti tudi pri Radiću, kar je pač tudi dovolj simptomatično.

Agrarni zakon za Dalmacijo razburja še vedno radikale in radičevce. Radikali so za odškodnino veleposestnikom in sploh za veleposest, radičevci so tudi i za eno i za drugo, toda so tudi za volilne kuglice, pa bi radi dopovedali in dokazali dalmatinskim seljakom, da se bore za njihovo pravo. Pomagali pa bodo najbrže — radikali.

Zakonodajni odbor se je po dolgem času spet sešel in obravnaval zlasti predlog zakona o centralni upravi. Ta zakon pride, po izjavi Ljube Živkovića še ta teden pred novo skupščino. Zakonodajen odbor, ki bi moral nujno rešiti toliko važnih in potrebnih zak. načrtov, ni doslej že dolgo zboroval in sklepal, sedaj, ko gre za ukinitve nekaterih površnih ministrstev, pa je bil kmalu na »okolu« in pripravljen pomagati vladi. Slabo se pri nas hitro izvrši, za dobro pa ni časa!

Prošnje za doplačanje zaostalih davkov na obroke, so poslali v velikem številu hrvaški gospodarski krogi in seljaki. Finančno ministrstvo je vzelo sedaj te prošnje v pretres ter v mnogih slučajih priznalo, da so prošnje utemeljene in da bi brezobzirno in takojšnje iztirjevanje davkov bilo naravnost katastrofalno za mnoge davkoplačevalce. Tudi so pri ministrstvu konstatirali, da se je v marsikaterem primeru zaračunalo večji davčni znesek, nego bi se po predpisih moralo zaračunati. — Ali bi ne bilo umestno, da bi se tudi v Sloveniji razvila enaka akcija? Saj če ne reši naših davkoplačevalcev Belgrad, jih ne reši niti naša ne davčna delegacija.

Gospodarski parlament. Šefi opozicije so ponovno zahtevali, da se ustanovi čimprej gospodarska zbornica, ki naj bi reševala vsa gospodarska vprašanja. Tudi na sestanku šefov opozicije, ki se je vršil v četrtek, je bila znova poudarjena nujna potreba posebnega gospodarskega parlamenta, v katerem naj bi bili zastopani vsi gospodarski krogi.

Meščansko časopisje. Že večkrat smo pisali o napadih meščanskega časopisja na delavski razred. Ti napadi so navadno take baže, da se moramo naravnost čuditi, da delavci tako surovo zasmehovanje vsake najelementarnejše obzirnosti in resnice, mirno prenašajo, in še več: da tako časopisje čitajo in kupujejo. Zlasti v zadnjem času se bolj in bolj množe v vsem meščanskem časopisju prikriti in neprikriti napadi na delavce in še posebej na socialiste. Buržuazija vrši namreč v tem pogledu svoje delo uprav sistematično. Najprej je potisnila komunizem k tlu, sedaj pa bije po socializmu, da bi potem toliko lažje pogazila ves delavski razred. Kako to časopisje piše o delavskih borbah, odnosno o socialistih, priča najbolje »Slovenski Narod« od 22. oktobra. Že v samem uvodniku pravi o socialni demokraciji v Nemški Avstriji, da so socialisti v pogledu politične korupcije še dosti na boljšem, to pa ne toliko po zaslugi njihovih »moralnih vrlin in načel, kakor vsled tega, ker so že dolga leta v opoziciji in zato daleč od korita«. Torej tako! Le zato, ker nismo pri »koritu«, smo še poštenj in moralni! »Narod« pač dobro pozna svojo okolico in njene običaje, pa misli, da so vse stranke take in nič drugačne. Ne čudimo se, da »Na-

rod« tako piše, čudimo se, da se še najdejo delavci, ki tako in enako časopisje čitajo in podpirajo.

Avstrijsko delavstvo obhaja danes 9letnico obstoja republike, ki si jo je samo izvojevalo. V vsej državi se vrše shodi, demonstracije in proslave.

V Pragi imajo spijonažno afero, kjer so razkrili, da so gotovi krogi špijonirali v prilog sovjetske Rusije. Špijonažne afere so tip militaristične države in odkar vladajo na Češkem same kapitalistične stranke, se močno občutijo reakcionarni naklepi te vlade in tudi ta špijonažna afera je izraz te vlade.

V Pragi so izprti vsi tekstilni delavci.

Tudi klerikalci že znajo obstruirati, če gre za prikritje te ali one umazane afere. Tako so sedaj n. pr. začeli z obstrukcijo v spodnjeavstrijskem deželnem zboru, da preprečijo debato o poznanem kmečkem škandalu, ki je tudi del onih velikih klerikalnih škandalov v Nem. Avstriji.

Švicarska socialistična stranka je z veliko večino glasov sklenila pristopiti k naši curiški Internacionali. To je bila edina stranka, ki se je doslej nahajala izven naše Internacionalne.

Volitve na Grškem so dale republikancem 65 odstotkov vseh oddanih glasov in za vselej uničile nade grških monarhistov za zopetno povrnitev na prestol.

Na Danskem se vrše 12. decembra nove volitve, ker je padla manjšinska socialistična vlada vsled uvažanja socialistične davčne politike.

Podvojena brezposelna podpora v Nemčiji. V nemškem Reichstagu so predlagali socialisti zvišanje brezposelne podpore. Za predlog so glasovali tudi komunisti in nemški nacionalci in je bil na veliko preseñenje vlade z večino glasov sprejet. Vlada se nahaja sedaj v stiski, ker je sama načelno proti brezposelnim podporam. Kje smo še mi v teh vprašanjih?!

V ameriškem senatu se streljajo. V torek je streljal z revolverjem senator Henshov v kuloarjih senata na senatorja Espinosa in ga smrtono nevarno ranil.

Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda« v Ljubljani vabi na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 19. decembra t. l. ob 9. uri popoldne v prostorih zveze v Ljubljani, Delavski dom, Marksov trg (Turjaški trg) št. 22, II. s sledečim dnevnim redom: a) volitev komisije za pregledovanje mandatov; b) sklepanje o poročilih zvezinega odbora in nadzornikov; c) volitev zvezinega ožjega in širšega odbora, nadzornikov in razsodišča; d) sklepanje o rednih in izrednih prispevkih podružnic in včlanjenih društev; e) sklepanje o prijavljenih predlogih in pritožbah. — Med prijavljenimi predlogi zvezinega odbora je posebne važnosti vprašanje reorganizacije s posebnim ozirom na razmerje podružnice ljubljanske in mariborske pokrajine ter delovni program za bodoče leto s posebnim ozirom na podporo Delavske zbornice v Ljubljani. Podružnice se opozarja, da morajo naznaniti pismeno svoje delegate ter urediti pravočasno račune s centralo. Vsaka podružnica in društvo ima pravico delegirati največ 5 delegatov, ki imajo toliko glasov, kolikor zastopajo članov podružnice. Delegati se morajo izkazati s poverili. Podružnica mora izkazati, da je z obračuni v redu, ker sicer nima pravice do glasovanja. Zvezin občni zbor je sklepčen le, če je na njem zastopana polovica članov. Če bi tega ne bilo, se vrši občni zbor eno uro pozneje, t. j. ob 10. uri, ob vsakem številu prisotnih in upravičenih delegatov.

Dopisniki pozor! Nepretisnjene prejšnje poštne znamke so docela ob vsako veljavo. Prilepiti je le one pre-tisnjene s 50 para. Kdor prilepi tudi poleg dinarja še znamko za 50 para, oboje nepretisnjene, plača globo Din 2.50 dočim znamke na pismu ostanejo nežigosane in neporabljene.

VOLNO IN BOMBAŽ za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu Prelog, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4.

Marlbor.

Pasja ... noga. »Slovenec« do-pisnik ima o žurnalistični dostojnosti svoje pristno klerikalne pojme. Ker ne ve kako odgovoriti na precizna naša vprašanja o marsikateri tehtni in dejanski klerikalni nekorektnosti, pa vpraša nas, kaj in kako je z mariborsko ekspozituro Del. zbornice, ki da ima tajnika, a nima prostore. To vprašanje bi naj »Slovenec« nameril svojim zaupnikom v mariborskem odboru Del. zbornice, pa bi moral vendarle izvedeti, da se Del. zbornica bori ves čas za nove decentne prostore in da ima tudi sedaj svojo sejno in čitalniško sobo v hiši bolniške blagajne na Rotovškem trgu. Če pa niso ti prostori večji, ni temu prav nič kriva Del. zbornica. Saj sta Del. zbornica in Borza dela pritisnili in pritisnili pri osrednjem vodstvu okrožnega urada za zav. delavcev, da se jima prepusti ves hišni pritlični trakt. Pa se je vseeno dodelila dobršna polovica teh prostorov mariborskemu dečjemu dispanzerju, ker so bili mnenja, da je tudi ta potreben. Sedaj naj se »Slovenec« dopisnik in njegovi inspiratorji pokažejo, pa naj najdejo oni v Mariboru večje in primernejše prostore. Del. zbornica jim bo hvaležna in jih bo zapisala v anale svojih dobrotnikom. Naj se gospodje potrudijo, pa bodo kmalu uvideli, da je sicer lahko zahtevati lepše in večje prostore, je pa mnogo težje jih najti. Delavska zbornica ima sedaj svoje prostore pri Borzi dela, in čeprav so skromni, so vendar čedni. Infamija svoje vrste je pa namigavanje na tajnikovo plačo, ki ni nikakor tako sijajna, kakor se piše. In tudi njegova naloga ni tako lahka in prijetna, kakor se komu zdi. Tajnik je vsem na razpolago in je interveniral za »Slovenčeve« pristaše prav tako, kakor za pristaše ostalih organizacij. Če nima »Slovenec« dopisnik hujših kart v zalogi, naj raje molči. Opazka glede Borze dela je pa tako grda in nizkotna, da ni vredno na njo reagirati. Ko so bili pri Borzi dela zaposleni »Slovenčevi« somišljeniki, nismo mi nikoli pisali, da je Borza dela »klerikal. sinekura«. Nasprotno. Vedeli smo, da je Borza dela potrebna in koristna institucija in smo jo branili. Borza dela pa dela še danes z istim številom osebja, kakor takrat, dasi je sedaj število prijav, posredovanj, itd., itd., mnogo in mnogo večje kakor tedaj! Kako in zakaj naj bi tedaj bila Borza dela sedaj »sinekura«? Morda samo zaradi tega, ker so sedaj tudi socialisti zaposleni pri Borzi dela? Odgovorite! In če je res, da imate še marsikaj v rezervi, prosimo — »le ven«! Samo pazite, da se prehudo ne razkrinkate in blamirate!

Zadnji in predzadnji poslovilni večeri nekega telepata se vrše že nekaj čas sem in moč si je pridobil s tem že toliko slave, da so ga hudomušneži hoteli nastaviti za preiskovalnega sodnika, ker je v zvezi s poznano mariborsko gospodo in svojim najboljšim medijem že pravzaprav posegal v ta delokrog. Vsi trije so se namreč nešteto krat vozili z avtomobilom v Prekmurje, da najdejo nekega misterioznega morilca, ker se pravi krivec po zatrdilu prvega gospoda baje nahaja še v Prekmurju. Vsak dan je moral hipnotizirani medij strašiti v izvestnem kraju okoli prekmurjskih kmečkih hiš, dokler se ni končno nekemu kmetu zdelo stvar preneumna, pa je pograbil kramp in brez vsake hipnoze napodil tajinstvene kriminaliste po klancu navzdol, da se je »kar kadilo za njimi«. Od takrat imajo mir kmeti in tudi tisti medij, ki se je moral zadnje dni pošteno postiti, da je lažje raziskoval. Vidi se pa vendar to, da je bil preprosto prekmurjski kmet takih predstav dosti preje sit, nego mariborska publika.

Vsem članom Svobode v Mariboru. Razširjeni odbor Svobode ima v petek 12. tm. ob 8.30 v Ljudskem domu važno sejo, katere se naj udeležijo odbori vseh sekcij. Predsednik.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

SKRAJNI JE ČAS

Je, da se preprčate, da eden
par nogavic s šilgom in znamke
(grečo, modro ali sivo)

„ključ“

traja kakor štice parl drugih.
Dobivajo se v prodajalnah

Celje.

Delavsko pevsko društvo »Naprej« priredi v soboto 13. nov. družabni večer v mali dvorani »Celjskega doma«. Sodruga ter prijatelje petja in dobre zabave vabimo k obilni udeležbi.

Splošna gospod. zadruga »Delavski dom« otvori v soboto 13. novembra svojo na novo urejeno zadržno brivnico. Brivnica bo vsestransko konkurenčna in prva v Jugoslaviji, v kateri zaposleno osebje ne bo sprejemalo nobene napitnine. Poleg moškega ima brivnica tudi ženski oddelek.

»Nova doba« od preteklega torka je priobčila dve koloni članka o novi Rusiji. Kdor je še pred nedolгим časom čital v tem listu razprave o Rusiji, ki so občutne ljudi prav gotovo pretresle do mozga, mora ta preokret pri »Novi dobi« občudovati. No ja, »langsam aber sicher kommt der Bauer mit seinen Ochsen nach Wien!«

Eppur si muove! Naša zadržna brivnica ni še otvorena, pa so druge brivnice »šle dol« s cenami. Ker do sedaj niso brivnice mogle »izhajati«, smo radovedni, ali bo šel sedaj kdo na boben. Upamo, da ne in da bodo šli s cenami — še bolj dol!

Zagorje.

Sodr. Karl Strainer

8. novembra 1926.

Zopet se je odprla tiha zemlja in sprejela pod svoje okrilje, Tebe Karlo. Ko pišem te vrstice, te ni več med nami! Odšel si tja, od koder ni vrnitve, tam vlada večni mir in molk! Bolezen Te je priklenila k postelji in smrt Te je iztrgala iz naše sredine po dolgi, težki in mučni bolezni, kateri si podlegel. Ko sem Te obiskal v naši dolini, na katero nas vežejo najlepši trenotki, pa tudi toliko tihih in težkih ur našega življenja, si mi potožil, Karlo, kako grenak je Tvoj kelih, ves poln trpljenja. Ko sem Te posetil zadnji večer, Ti segel v roko v slovo, nisem mislil, da se ne bova videla več, slutil pa sem, da je ura že blizu...! Vest o Tvoji smrti me je do

sile pretresla in zbolela, Karlo! Pogrešali Te bomo v naši sredini, sami bomo brez Tvoje mladosti, ki je bila polna upanja — na boljšo bodočnost. Karlo! Poslavljam se od Tebe v imenu vseh, ki so Te poznali in ljubili! Tudi tistim, ki so Te sovražili, preko groba — odpustil si jim! Med nami boš živel Ti in Tvoj duh, na vekomaj! Preostalem izrekam v imenu vseh, naše iskreno ožalje! — K. Ostrožnik.

Litija.

V nedeljo, 14. novembra priredi »Rdeči križ« veliko veselico, katere celokupni čisti dobiček je namenjen našim revnim gorenjskim poplavljenecem. Veselica se vrši v lepi prostorni predilniški dvorani (jedilnici), pri kateri sodelujejo vsa humanitarna in kulturna društva iz Litije, s sledečim sporedom: godba, petje, igra »Ljubosumnost« in prosta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. Ker je prireditev plemenitega značaja, se vsakogar prosi, da pomisli, kako grozna katastrofa in strah zadene človeka — voda — kateri se v slučaju nesreče ni mogoče ogniti. Spomnite se prizadehtih in revnih poplavljenecov, agitirajte za čim večji poset in pokažite, da imate plemenito srce, priskočite revnim na pomoč. — Akcijski odbor.

Studenci pri Mariboru.

Železničarski shod v Studencih. V petek je sklical naš ujedinjeni Savez železničarjev podruž. I. in II. dobro uspeli shod v Gačnikovo dvorano v Studencih. Shod je otvoril ob pol 18. uri s. Čanžek s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo o kongresu Delavskih zbornic v Beogradu. 2. Poročilo o intervencijah. 3. Raznoterosti. Izčrpno poročilo o kongresu je podal navzočim s. Krajnik, kjer so sodrugi zlasti odobraval, da je staval kongres tudi železničarsko vprašanje na dnevni red, ter da se je vršila še za tem železničarska konferenca, ki je razpravljala o vseh naših težnjah ter poslala različne deputacije na merodajna mesta. Z ogorčenjem je protestiral zbor proti nakani prometnega ministrstva, ki je hotelo s. Stankotu zabraniti prisotnost na kongresu. Navzoči železničarji so vzeli tudi z odobravanjem na znanje, da bo delegiran v Genevo za tajnika mednarodnega urada dela kot zastopnik našega delavstva s. Topalović. O različnih intervencijah je poročal nato s. Čanžek, ki so se izvršile tako v Beogradu, kakor ob priliki poseta s. inž. Košutića v mariborski delavnici. Da bi odvrnili uradnike od naše organizacije za katero raste med njimi čezdalje večje zanimanje, so raznesli nekateri gospodje po delavnici vest, da je s. Čanžek ob priliki intervencije pri inž. Košutiću uradnike »denunciral«.

VSAK ČITATELJ

»Delavske Politike« mora tekom meseca novembra, ki je od zaupnikov določen za agitacijo, pridobiti vsaj še enega naročnika. Delavci, ven iz vaših stanovanj z meščanskimi listi. Delavec mora čitati svoj list, ki brani njegove koristi. -- Na delo sodrugi!

Proti takšnim podtikavanjem je govornik odločno nastopil ter rekel: »Ni naš namen nikdar koga kje denuncirati, kakor je to pri naših nasprotnikih običajno, če pa se nam godijo krivice pa najsibo to od kogarkoli, bomo proti njim zmajali in na vseh merodajnih mestih odločno nastopali«. Nekateri brezvestni ljudje, ki jim je še premalo bede in razcepjenosti med železničarji, so začeli operirati z nekakim »Društvom profesoristov«. Govornik poziva navzoče sodruga, da proti takšnim mahinacijam energično nastopijo ter take plačance kratkoma naženejo. H koncu dnevnega reda nastopi še s. Magdič, ki v temperamentnih in jasnih besedah obrazloži neznosno in žalostno stanje železničarjev v državi. Kje leži krivda, da je tako in kje moramo iskati izhod iz tega položaja? Govornik pravi: Ne pripovedujmo si samo koliko boljše gre našim ss. železničarjem n. pr. v Avstriji, temveč posnemajmo jih v njihovein delu! Snujmo trdno in mogočno razredno borbena organizacijo in ko to dosežemo se bo tudi naš položaj zboljšal. Ne dajamo naših glasov ob priliki volitev našim tiranom, temveč ljudem, ki resnično zastopajo delavske interese. Pojmujmo pravilno ideologijo pravih razrednih organizacij ter nasprotnih nacionalnih, stanovskih itd. in naša odločitev ne bo težka! Govornik poda nato še natančnejši pregled dela našega Ujedinjenega Saveza tekom enega leta, kojega slika jasno pobija laži naših nasprotnikov, da naš Savez baje nič ne dela. Zbor protestira nato še proti drakonični obsodbi našega s. Stankota od strani disciplinarnega sodišča, ki tem gospodom nikakor ne služi v čast. Organizirani železničarji bomo poskrbeli zato, da bomo zaščitili naše zaupnike proti takemu krivičnemu preganjanju. S pozivom: Sleherni železničar čimprej v Ujedi-

njeni Savez Žel. Jugoslavije, v boj za naše pravice in obstanek! končuje s. Magdič svoj govor. Lepo uspelo zborovanje zaključilo nato po 2 in pol urah s. Čanžek.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od sobote, dne 13., do vključno torka, dne 16. novembra se predvaja najlepši film jubilarne produkcije Panfilma: »Kavalir z rožo«. Uglasbil Richard Strauss. V glavnih vlogah: Huguette Duflos, Jaque Catalain, Mihael Bohnenau, Carmen Cartellieri. — Maršal je ostavil svojo osemnajsetno soprogo, s katero se je nedavno poročil in odšel na bojno polje. Osemnajsetni grof Oktavian pl. Rofrano se zaljubi v osamljeno soprogo maršala in nekega dne s silo prispe v njeno spalno sobo, pade tam na kolena in prestrašeni gospe odkrije svojo ljubezen. Pet let traja vojna in pet let je mlada gospa popolnoma osamljena. Ona oprostí lepemu predržniku in oba postaneta dobra prijatelja. — Na dvoru začnejo sumiti in moralna komisija odredi pažnjo. Bratranec maršalove gospe, baron Ochs pl. Lerchenau, živi na svojem prezadolženem posestvu na Koroškem. Njemu ponudijo hčerko vojnega milijonarja Faninala, vsled česar on odpotuje na Dunaj, da se ji predstavi. On poseti maršalovo soprogo baš isto jutro, ko so Valzacki in Anina, špijoni moralne komisije, onemogočili Oktavianu oditi iz palače, Maršalovi gospe ne preostane drugega, kakor da svojega mladega oboževalca skrije v svojo spalnico. Da spasi dober glas svoje drage, preobleče se Oktavian kot sobarica in kot tak se dopade baronu Ochs. — Ali modra Anina se ne da prevariti in strga dozdevni sobarici manšeto iz čipk, katero pošlje moralna komisija z obširnimi poročili kot corpus delicti njenemu možu na bojno polje. — Čez nekaj dni spozna Oktavian šestnajsetletno Sofijo, hčerko g. Faninala in se zaljubi v njo. Po starem običaju bi moral baron Ochs poslati svoji izvoljeni kavalirja z rožo. Po nasvetu gospe maršalove gre Oktavian kot prosjak v hišo Faninala. Oktavian spozna, da je mlada zaročnica izvoljenka njegovega srca... Med tem je dobil maršal corpus delicti s sporočilom. On je na bojnem polju povsem pozabil svojo ženo — niti ne ve več, je li blondinka ali črnolasa, ali mala ali velika... Vseeno pa je čast njegovega imena v nevarnosti in on se odloči odpotovati na Dunaj... Nadaljni razvoj ni samo šaljiv in zanimiv, ampak še posebno pikanten. — Oprema je naravnost razkošna. — Pri predstavah ob pol 7. in pol 9. uri je pomnožena godba.

Šport.

Skrbi profesionalcev. Dunajski profesionalni klub, ki nosi kakor v zasmeh naslov: Amateur-SV, izkazuje zgube nad 100.000 avstr. šilingov, po naše nad 800.000 dinarjev. Lepa vsota je to in marsikaj dobrega bi se dalo s tem doseči specijelno v športno-kulturnih namenih. Vsakdo, ki kolikaj zdravo misli, bi takoj uredil bodočo pot klubovega udejstvovanja, toda pravijo, da dunajskih profesionalcev še ni srečala pamet. Odcepili so se svoječasnno od delavskega amateurskega saveza v nadi, da se jim bo v novem savezu cedito mleko in med, a so se zelo zmotili. Le tako naprej!

MODROCE

iz najboljšega domačega in češkega platna, posteljne mreže, otomane in tapetniške izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan

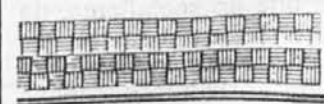
tapetnik
LJUBLJANA, Krekov trg 7.
Stalnim nameščencem na obroke!

M. RAUCH

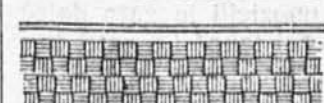
trgovina stekla
Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd.

Na drobno! Na debelo!

**Nabirajte
nove
naročnike**

NOVO BUČNO OLJE

Vielhaber & Böhm, pisarna Maribor, Tattenbachova u. 15.

toletne žetve, sveže pridelano, jamčeno pristno in čisto, dobavi po najnižjih dnevnih cenah tovarna olja

„JUGOMETALIJA“

nudi
po najsolidnejših
cenah vse v stroko spadajoče
izdelke: patentirane peči, ogrevalne
aparate, kotle za žganjekuho, vsakovrstno
kuhinjsko posodo, petrolejske svetilke
na plin ter vsakovrstno galan-
terijsko robo iz
kovin.

LJUBLJANA

A. & E. SKABERNE

Manufakturna veletrgovina
En gros! En detail!

Ljubljana, Mestni trg 10

SUKNO — DOUBL — KAMGARN

za moške obleke, velika
izbira — ugodne cene.

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
LJUBLJANA, LINGARJEVA ULICA.

Pri vedno večji denarni krizi

je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mog. če. V Ljubljani dosežete to najbolje pri trdkl

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.

Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni. Zajemamo lastni izdelek iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.